

סבב ראשון שולחן 5

למידה מבוססת בעיות (PBL) – גישה מתאימה לכל קורס?

מר בטו כץ (דוקטורנט) וד"ר יעל פורמן שהרבני
המכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה

תקציר

למידה מבוססת בעיות (PBL – problem based learning) היא גישה הוראה ולמידה מרכזית בלימודי רפואה, ובשנים האחרונות מתרחבת גם להשכלה הגבוהה בהנדסה ובתחומים נוספים. PBL מאפשרת לסטודנטים להתנסות בגישה המדמה מקום עבודה אמיתי, להיחשף לצדדים הפחות מוכרים בתפקיד המקצועי, ולהתמודד עם תנאי אי-וודאות שיהיו מנת חלקם של בוגרי השכלה גבוהה רבים בעידן הנוכחי.

המטרות של PBL על פי הספרות המחקרית הן: הבניה של בסיס ידע רחב וגמיש, פיתוח של יכולת פתרון בעיות (problem solving), פיתוח כישורי למידה עצמית ולמידה מתמשכת (LLL), פיתוח עבודה בצוות ועידוד מוטיבציה פנימית ללמידה.

תהליך הלמידה מתבסס על כך שלצוות סטודנטים מוצגת בעיה, אשר מהווה ציר סביבו מתקיימת הלמידה. ההתמודדות עם הבעיה מובילה את הצוות לזהות פערי ידע, ללמוד בצורה עצמאית על מנת לכסות את אותם פערי ידע, ולתכנן פתרון לבעיה שהוצגה. לאחר יישום הפתרון, על הסטודנטים לוודא שהפתרון אכן פותר את הבעיה. בנוסף, הסטודנטים מבצעים רפלקציה על התהליך שעברו.

במשך התהליך, הסטודנטים לומדים באופן עצמאי ומנהלים את עבודתם. תפקידו של המרצה משתנה למנחה, ועליו לכוון את הסטודנטים ולמנוע מצבים של התבדרות, מבלי "ללמד" אותם בדרך המסורתית.

מדוע לעודד למידה מבוססת בעיות? בהנדסה, למשל, העדויות מהתעשייה מצביעות על חוסר המוכנות של בוגרי ההשכלה הגבוהה בתחומים הבאים: התמודדות עם מצבים של עמימות ואי-וודאות, למידה עצמאית, עבודה בצוות, פתרון בעיות מורכבות ולמידה של תחומים חדשים.

בשולחן העגול נדון במספר שאלות רלוונטיות לאימוץ של PBL בתכניות הלימודים בהשכלה הגבוהה:

- 1- מהם היתרונות והאתגרים בגישה PBL בהשכלה הגבוהה?
- 2- האם וכיצד PBL הינה גישה המתאימה גם לקורסי יסוד מרובי משתתפים?
- 3- האם וכיצד PBL הינה גישה המתאימה גם ללמידת אומנויות ו\או מדעים?